

Vass Imre párbajtőr vívómester („Az atya”)

(1910-1984)

Eduardo Alajmot, Olaszországból szerződtették párbajtőr vívómesternek, a Toldi Miklós vívómesterképző Intézet számára. Itt lett Vass Imre tanára, aki mint vívómester gyakorolt az intézetben tevékenykedett. 1956-tól kezdődően volt a magyar párbajtőrvívás egyik vezéralakja.

„Én 1956-ig töröztem, akkor felfordult a világ, megszűntek szakosztályok, én pedig ide kerültem a Vasasba, Vass Imre bácsihoz, aki párbajtőr-edző volt és azt mondta, fiam, holnaptól párbajtőrözni fogsz, pofa be! Jó szeme volt. Élete végéig nála vívtam. Pedig sose mondta, hogy tehetséges vagyok, és jó eredményél is csak annyit: na, ez rendben volt.

„A legtöbbet Vass Imre bácsinak, az „Atyának” köszönhetem. Rengeteget tanulhattunk nála, aki igyekezett egyfajta közös alapot adni a tanítványainak, majd a megfelelő időben elengedni őket. Mindent elkövetett a fejlődésünkért, s azért is, hogy kiteljesedjünk; soha nem akart „ráülni” a versenyzőire. S emlékszem, az egyik vb-n, amikor rendre ugyanabból a hibából kaptam a tusokat, Imre bácsi bekiabált, hogy a következőnél szétrúgja a seggemet! Mondom, az öreg ideges, világbajnokság van, nem bír magával, és mintha mi sem történt volna, ugyanazt csináltam, ugyanúgy hátráltam. Egyszer csak beugrott a kisöreg asszó közben a pástra és egy acél pengével akkorát vágott a fenekemre, hogy azt hittem, kiesek a gatyámból. Onnantól egy millimétert se mentem hátra és megvertem az ellenfelemet.” Így emlékezett Kulcsár Győző, a Nemzet Sportolója címmel kitüntetett négyszeres olimpiai és háromszoros világbajnok magyar vívó, edző, sportvezető.

Vass Imre mester 1961-ben végezte el a mesteredzői kurzust.

1965-ben „Párbajtőrvívás” címmel könyve jelent meg. A hatvanas évek elején igazolt az OSC- hez.

1972-ben a Müncheneri Olimpia után vonult nyugdíjba.

A halál szívinfarktus formájában az utcán érte, ott esett össze. A Magyar Olimpiai Bizottság és a Magyar Vívó Szövetség saját halottjának tekintette.

Híres tanítványai:

- Kulcsár Győző 4-szeres olimpiai és háromszoros világbajnok párbajtőröző.
- Nemere Zoltán párbajtőr világbajnok, számos kitüntetés és elismerés birtokosa

Vass Imre-emlékversenyt rendeztek 1986 tavaszán, Tatabányán.

„Születésnap emléke az Atyáról

A magyar párbajtőrözők szerencséje, hogy volt egy Vass Imrénk

V Í V Á S

Vass Imre-emlékversenyt rendeztek húsz évvel ezelőtt, 1986 tavaszán, Tatabányán. Két évre rá, hogy a hazai párbajtőrvívás felvirágoztatásának nagy alakja meghalt. Jöttek a világ legjobbjai: olaszok, franciák, németek, románok és természetesen pástra léptek a magyarok is. De hol van már a tavalyi hó? A Vass Imre-emlékverseny a múlté. Elsodorta az idő. Ahogy elsodorta a Kabos-, Terstyánszky-, Petschauer-, Santelli-emlékversenyt is. A magyar a sportban sem hagyományörző. Tudja egyáltalán, kinek köszönheti a kardját, a párbajtőrét?

Hetvenötödik születésnapjára „küldöttség” készült hozzá: régi tanítványai, a vívószövetség akkori vezetői, barátok és jómagam. Szólt tehát a feleségének, hogy finom pogácsát süssön, és a boros kancsókat is töltsse teli. Ment a kis csapat Újpalotára, az új lakásba, és valaki közöttünk egy szép vázát is szorongatott.

– Kedves Imre bácsi – szóltak a szavak –, Isten éltesse hetvenötödik születésnapján!

– Hetvenkettedik... – jegyezte meg a bajusza alatt a mester, de erre akkor senki sem figyelt oda.

– Honnan szereztétek a vázát? – kérdezte az ünnepelet.

– Magas helyről küldték, őszinte tisztelettel – vágta ki a rezet Kovács Tamás, egykori kitűnő kardvívónk, máig a sportág frontembere. És Vass Imre, aki túl sokat nem szeretett beszélni, s ha beszélt, pattogtak a szavai, tőmondatokba sűrítve a tartalmas mondanivalót, csak annyit jegyzett meg:

– Az ajándékot nem illik visszautasítani... – és már kínálta is helyet a vendégeket, a háziasszonyt pedig arra kérte, hozza a pezsgőt a köszöntéshez.

1982-t írtunk. A nagy párbajtőr-csapat sikerei már messze jártak. Régen volt, amikor „Atya” – mert így hívták maguk között – egynémely tanítványa eltávozásáért nemes bosszút kívánt állni, és nyakukra nevelte Nemerét, Kulcsárt. Egyszer, még a legelején, azt mondta Kulcsár Győzőre: „kölyökkutya”, aki játszott a páston edzés közben és játszott a versenyen is.

– Isten éltesse, mester a hetvenötödiken – mondta Kulcsár.

– Hetvenkettedik... – ismételte meg a mester.

Egy nevet dobott be valaki. Eduardo Alejmóét. Az 1930-as évektől a háború kitöréséig tanított Magyarországon az olasz, de csak törve beszélte a magyart.

– Benne láttam azt a magas szintű nevelőt – így „Atya” –, akitől már lehetett tanulni. Annyiféleképpen kell mesternek lenni, ahányféle egyéniség van. Nehéz összegezni, mi a korszerű, a modern. Sákovics dinamikus volt, robbant, Balthazar hátul, a pást végén adta a tusokat. Fenyvesi nemkülönben. De Kulcsár és Nemere vívása például semmiben sem hasonlított. Külön-külön egyéniségek voltak. És ez a szép.

Ültünk a születésnap asztalnál, és ahogy ilyenkor lenni szokott, egymás után kerekedtek ki a jobbnál jobb történetek.

– Emlékszel, „Atya” – mondta Kulcsár Győző –, egyszer nagyon megsértődtem.

– Egyszer? Nem voltak könnyű esetek!

– És kijelentetted – idézlek –: „Én magukkal a jövőben nem állok szóba!”

– Na, igyunk – emelte a pezsgőspoharát a magasba Kovács Tamás, aki nem szeretne volna az ünnepi hangulatot elrontani. De hát ettől nem kellett tartani.

Megbékélt a mester akkortájt hamar. Azaz, ment a békekövet hozzá bocsánatért. Mert az a párbajtőr csapat ismerte a bocsánat szót.

Az ünnepelt bor után nézett, s ez jó alkalom volt arra, hogy egykori tanítványa, Kulcsár Győző a lényegét emelje ki:

– Hitt az elvégzett munka eredményében, s ha kellett, ennek érdekében mindenkivel összeveszett. Még velünk is. Második apám volt, személye tiszteletet parancsolt, emberi tartása követésre méltó.

A mexikóvárosi olimpiára terelődött a szó. A hármas holtversenyre. A Népsport azt írta az utolsó, mindent eldöntő találkozó előtt: „...Vass Imre jön, a mester arca halottsápadt, megszólalni még nem tud, csak a szeme él. Kovács Pál széttárja a kezét: „Ilyen versenyt még nem láttam... Még nem láttam...” Aztán ölelik, csókolják Kulcsárt.

És újra végigszurkolták gondolatban, mi játszódott le a mexikóvárosi olimpián.

– Egészségére, maestro! – mondtuk valamennyien a nem tudom hányadik pohár után. – Most a hetvenötödikre, aztán majd a kilencvenedikre.

– Ne akarjatok nekem rosszat – jegyezte meg „Atya” –, szívesen megmaradnék a hetvenkettőnél...

– Kikötöttél a hetvenkettő mellett, Imre – vágta rá Rabe Gusztáv, a sportág élő lexikonja. – Én is fiatalítanám magam, ha lehetne.

A párbajtőrözők szerencséje, hogy volt egy Vass Imrénk, Vass Imre szerencséje, hogy tehetséges tanítványai voltak. De ez még kevés lenne: az aranyrögöket csiszolni is kellett, kordában tartani, és a kölyökkutyákat olykor elengedni. És megtanítani sok mindenre. Többek között a küzdelem szeretetére.

Vass Imre 1972-ben, a müncheni olimpia után vonult nyugdíjba, hogy utána többet dolgozzon, mint valaha. 1956-tól kezdődően volt a magyar párbajtőrvívás egyik vezéralakja, jóllehet sohasem vágyott a „nád pálcára”.

– Igyunk még egy utolsót a maestróra! – ajánlotta Kulcsár, mire „Atya” újfent pezsgőt töltött.

– A tölts nem azt jelenti, hogy önts – mondta a hálás tanítvány –, a tölts azt jelenti, teli tölts!

És nevettünk mindahányan.

– Isten éltesse a hetvenötödiken – mondtuk kórusban.

És Vass Imre most sem felejtette el megjegyezni, hogy a hetvenkettediken.

1984 áprilisában halt meg, két évvel a születésnapj látogatás után. Vele semmisült meg a „szalon”, ahol kitüntetés volt iskolát kapni. S most már emlékversenysincs, ami felidézhetné az alakját, a stílust, ami sírba szállt vele. Pár nappal a köszöntő után aztán Rabe Gusztáv jelentette, hogy Vass Imre tényleg „csak” hetvenkét éves...

Szépen elnéztük a dátumot.”

(Forrás: <http://mno.hu> [Kő András, 2006. március 25.]